

Ret til tidlig pension vil neutralisere velstandsstigninger fra tidligere reformer

Regeringens forslag om *ret til tidlig pension* skønnes at reducere velstanden med knap 13 mia. kr. i 2025. Hvis velstanden i Danmark og dermed grundlaget for finansieringen af velfærdssamfundet ikke skal forværres, kræver det store reformer.

Hovedkonklusioner:

- **Gennemføres *ret til tidlig pension* vil det neutralisere velstandsvirkningen af tidligere reformer:** Eksempelvis vil den forventede velstandsvirkning, som følge af *ret til tidlig pension* neutralisere $\frac{3}{4}$ af virkningen fra *Vækstplan DK*, der bl.a. sænkede selskabsskatten fra 25 pct. til 22 pct og reducerede afgifterne på øl, sodavand og erhvervslivets energiafgifter.
- **Alle beskæftigede skal droppe St. Bededag for at neutralisere velstandsvirkningerne af *ret til tidlig pension*:** Hvis alle beskæftigede i 2025, tager en ekstra arbejdsdag (fx dropper St. Bededag), vil velstanden i Danmark stige med godt 11½ mia. kr., hvilket omtrent svarer til velstandstabet, som følge af en gennemførelse af *ret til tidlig pension* i den nuværende form.

Reformvillighed har medført store velstandsgevinster for danskerne

Finanspolitikken i Danmark har de seneste 15 år været kendetegnet ved, at der har været stort fokus på at gennemføre reformer, der har styrket beskæftigelsen, væksten og dermed også velfærden i Danmark. Den store reformvillighed, som Folketinget har vist, har også medført, at Danmark i dag har meget sunde offentlige finanser og indebar, at dansk økonomi havde et særdeles stærkt udgangspunkt for håndtering af corona-krisen. Hvis Danmark derimod ikke havde gennemført de mange reformer, ville Danmark i stedet havde haft et højere skattetryk eller et lavere velfærd (offentligt forbrug), eller en kombination heraf.

Det har således haft store positive effekter for alle danskere, at de danske politikere har udvist stor reformvillighed. De gennemførte reformer i perioden 2006-2018 skønnes samlet at øge BNP med ca. 10 pct. i 2025, svarende til omtrent 250 mia. kr. eller godt 40.000 kr. per dansker. Den store stigning i BNP er først og fremmest sket pga. reformerne har øget beskæftigelse, men flere af reformerne har også øget BNP via højere produktivitet.

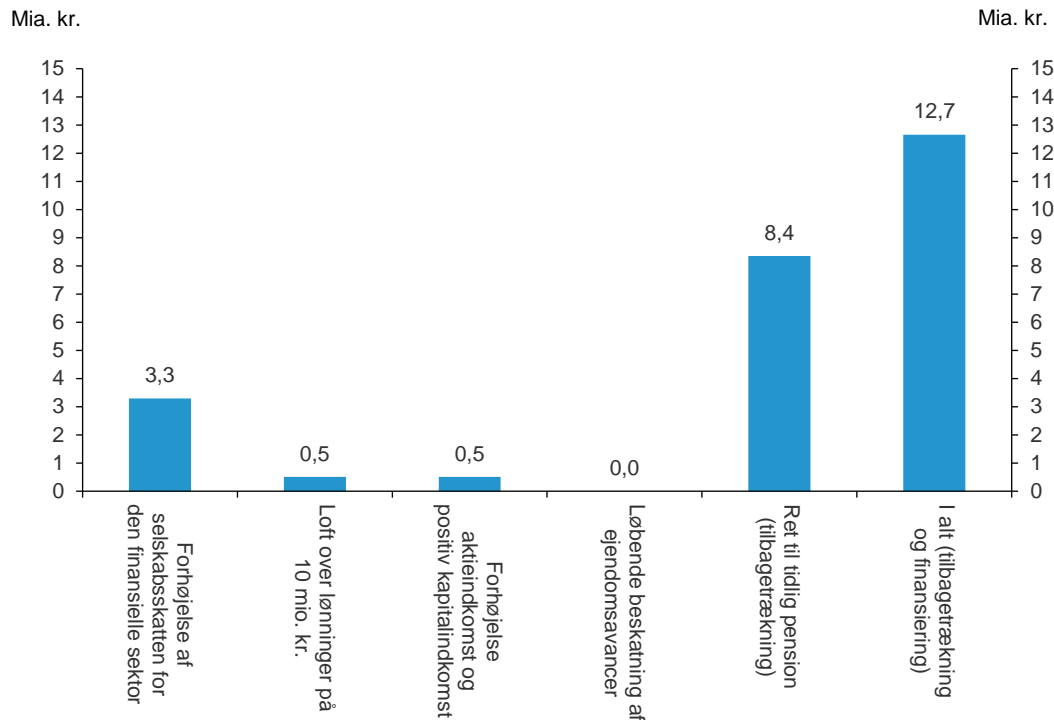
Ret til tidlig pension reducerer velstanden med godt 12½ mia.kr.

Tilbageføringsreformer, der sigter efter at give udvalgte grupper mulighed for at trække sig tilbage før pensionsalderen, reducerer arbejdsudbuddet og dermed velstanden. Derudover vil sådanne reformer typisk også skulle finansieres, hvilket ligeledes vil reducere velstanden i form af et lavere arbejdsudbud og færre investeringer.

Regeringens forslag om ret til tidlig pension skønnes samlet reducere arbejdsudbuddet med ca. 9.000 personer, mens velstanden målet ved BNP skønnes at falde med godt 12½ mia. kr., *jf. figur 1*. Indførelsen af *ret til tidlig pension* medfører, at arbejdsudbuddet reduceres med ca. 8.000 personer¹, hvilket vil reducere BNP med ca. 8½ mia. kr., mens den særlig højde selskabsskat for finanssektoren ligeledes vil reducere BNP med ca. 3,3 mia. kr.

¹ De ca. 8.000 personer omfatter kun de personer, som trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Derudover vil arbejdsudbuddet blive yderligere reduceret med ca. 1.000 personer, som følge af finansieringselementerne (højere skatter).

Figur 1. Velstandstab, målt ved BNP i 2025, som følge af ret til tidlig pension

Anm.: I svar til Finansudvalget (FIU 338) opgøres det samlede velstandstab af "ret til tidlig pension" til 0,5 pct. af BNP, mens virkningerne af finansieringselementer er opgjort til 0,16 pct. af BNP i svar til Skatteudvalget (SAU 641). Velstandstabet af tilbagebetalingselementet "ret til tidlig pension" er dermed beregnet som differensen mellem 0,5 pct. og 0,16 pct. Ifølge DK2025 - en grøn, retfærdig og ansvarlig genopretning af dansk økonomi vil realvæksten i BNP fra 2020 til 2025 udgøre 13½ pct. Dermed vil BNP i 2025 udgøre godt 2.500 mia. kr. i 2020-niveau.

Kilde: Skatteministeriet og Finansministeriet.

Hvis ret til tidlig pension gennemføres i den nuværende form, vil det betyde, at velstanden i 2025 bliver lavere end den ellers ville have været, dvs. danskerne bliver fattigere. Hvis målet i stedet er, at Danmark skal have det samme velstandsniveau, som uden *ret til tidlig pension*, er der behov for at gennemføre reformer, der hæver velstanden tilsvarende.

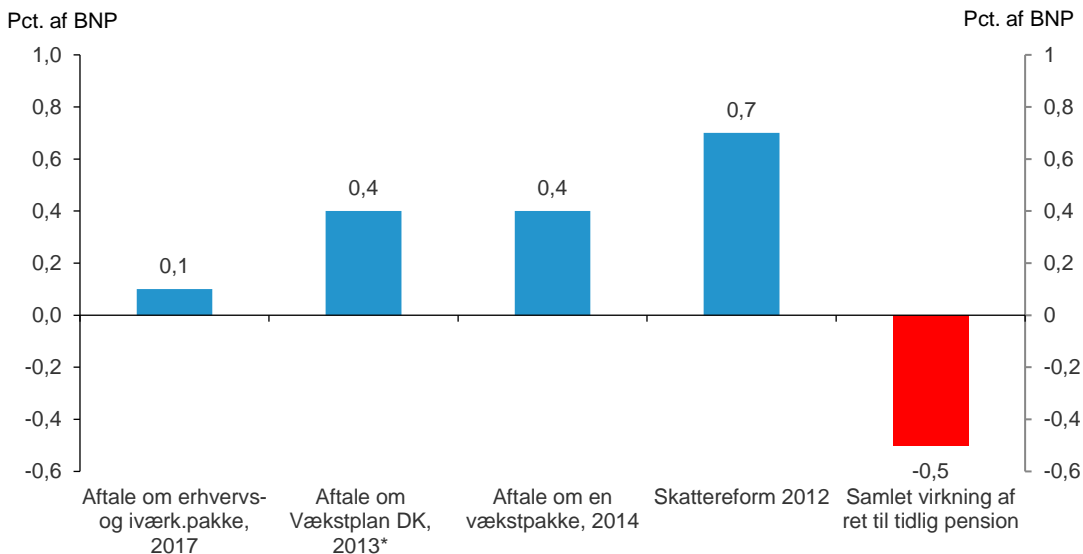
Historiske reformer med tilsvarende velstandsfremgang

De gennemførte reformer i perioden 2006-2018 skønnes samlet at øge BNP med ca. 10 pct. i 2025, hvor den mest betydningsfulde har været velfærdsaftalen fra 2006, som isoleret set skønnes at have øget BNP med 3 pct. svarende til omtrent 75 mia. kr.

En gennemførelse af *ret til tidlig pension* vil reducere BNP med 0,5 pct. i 2025. Dermed kan man sige, at hvis *ret til tidlig pension* gennemføres, vil den neutralisere virkningen af en række tidligere reformer. Eksempelvis vil velstandstabet, som følge af *ret til tidlig pension* neutralisere de samlede virkninger af *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer* og *Vækstplan DK*, hvor der bl.a. skete en sænkelse af selskabsskatten fra 25 pct. til 22 pct., indførelse af aktiesparekonto og investorfradrag og en reduktion af afgifterne på øl, sodavand og energifgifter til erhverv.

Skattereformen fra 2012, der indebar markante forhøjelser af beskæftigelsesfradraget og topskattegrænsen og en forøgelse af arbejdsudbuddet med 15.800 personer, forventes at medføre en velstandsstigning på 0,7 pct. af BNP i 2025. Dermed vil en gennemførelse af *ret til tidlig pension* neutralisere knap ¾ af velstandsstigningen fra Skattereformen fra 2012.

Figur 2. Virkningen på BNP i 2025 af udvalgte reformer

Anm: Virkningen af *Aftale om Vækstplan DK* omfatter ikke elementer vedrørende SU og kontanthjælp. Skattereform 2018 dækker over *Aftale om lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger*.

Kilde: Finansministeriet, *Økonomisk Analyse: Reformen har styrket dansk økonomi, 2018* og FIU 338.

Regneeksempler

Hvis det forventede velstandstab, som følge af *ret til tidlig pension*, skal opvejes af den øvrige del af de beskæftigede kan det fx ske ved, at de beskæftigede øger deres arbejdstid eller bliver mere produktive. Begge dele vil øge velstanden og dermed BNP. Dette vil typisk kræve, at personskatterne eller erhvervslevets rammevilkår ændres.

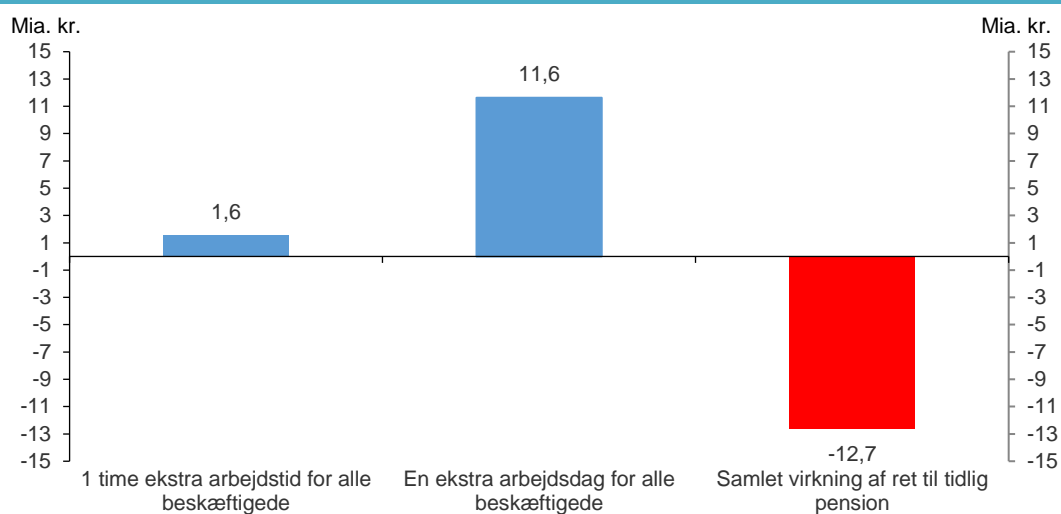
I dette regneeksempel er der imidlertid ikke taget stilling virkemidlerne, og der er således tale om en hypotetisk beregning. I 2025 vurderes antallet af beskæftigede at udgøre godt 2,95 mio. personer. Hvis de beskæftigede øger deres arbejdsudbud, vil det på sigt føre til en højere velstand, dels pga. den gennemsnitlige arbejdstid² forøges, og dels vil der ske en tilpasning af kapitalapparatet³ (flere investeringer), der ligeledes øger velstanden.

Hvis de alle beskæftigede i 2025, øger deres arbejdstid med 1 time om året vil det på sigt medføre en velstandsstigning på 1,6 mia. kr., *jf. figur 3*. Hvis alle beskæftigede øger deres arbejdstid, svarende til en ekstra arbejdsdag om året, vil velstanden stige med godt 11½ mia.kr. årligt. Det vil sige, at hvis alle beskæftigede droppede at holde fri på St. Bededag i 2025, vil Danmark kunne opnå omtrent det samme velstandsniveau i 2025, som hvis man undlader at gennemføre *ret til tidlig pension* i den nuværende form.

² Ifølge Finansministeriet er det veldokumenteret, at der er en nær empirisk sammenhæng mellem ændringer i arbejdsudbuddet og ændringer i beskæftigelsen. Det gælder både, når man betragter den historiske udvikling, og når man ser på tværs af lande. På kort sigt kan beskæftigelsen være påvirket af efterspørgslen efter arbejdskraft (konjunktursituation), mens beskæftigelsen på længere sigt (i en normal konjunktursituation) alene vil afhænge af strukturerne på arbejdsmarkedet. Finansministeriets forudsætter derfor i deres beregningsprincipper, at reformer, som øger det effektive arbejdsudbud, også på sigt fører til en tilsvarende forøgelse af den strukturelle beskæftigelse.

³ Ved øget beskæftigelse vil der også ske en tilpasning af kapitalapparatet. Finansministeriet forudsætter, at kapitalapparatet tilpasser sig i takt med beskæftigelsesudviklingen. Konkret beregner Finansministeriet BNP-effekten som forholdet mellem ændringen i lønsummen og BNP. Dvs. at en stigning i lønsummen på sigt vil resultere i en stigning i BNP med knap faktor 2.

Figur 3. Potentielle velstandsgevinster ved øget arbejdstid

Anm.: Beregningerne tager udgangspunkt i en timeløn på 274 kr., hvilket svarer til den standardberegnet basistimefortjeneste i 2019 for alle lønmodtagergrupper opregnet til 2020-niveau.

Kilde: FA

Yderligere information

Mads Borregaard, cheføkonom

Mobil: 2037 1895

Mail: MBO@fanet.dk